

NANNESTAD KOMMUNE
Postboks 3
2031 NANNESTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse i Nannestad kommune

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus fatter vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse i Nannestad kommune. Tillatelsen omfatter kommunens avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp for avløpsvann. Avløpsvannet føres til Gardermoen avløpsrensaneanlegg, som omfattes av egen tillatelse.

Tillatelsen erstatter tidligere tillatelse datert 03.12.2012 i sin helhet. Tillatelsesdokument med vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 228 200,- for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyr kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker.

Vi viser til søknad om ny tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Nannestad kommunes avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp, mottatt 24.04.2024. Tilleggsopplysninger mottatt 29.09.2025, 24.10.2025 og 05.11.2025. Vi viser også til sakens øvrige dokumenter, samt dialog i møte 03.11.2025 med tilhørende møtereferat.

Bakgrunn

Nannestad kommune søker om ny utslippstillatelse for sitt avløpssystem, da dagens utslippstillatelse (datert 03.12.2012, tillatelsesnummer 2013.0004.T) er over 10 år gammel. Det har også vært en vesentlig endring av antall personekvivalter (pe) tilkoblet avløpsnettet siden 2012. Siden det søkes om en økning i rammer for utslipp, er det nødvendig å gjøre nye vurderinger etter forurensningsregelverket. I tillegg er det behov for å oppdatere tillatelsen slik at den samsvarer med gjeldende praksis og dagens regelverk.

Søknad

Nannestad kommune søker om tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra kommunen sitt avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp. Kommunen fører i dag sitt avløpsvann til Gardermoen avløpsrenseanlegg i Ullensaker kommune. Rensing og utslipp fra Gardermoen renseanlegg reguleres i egen tillatelse (tillatelsesnummer 2020.0219.T).

Omsøkt ramme

Kommunen søker om tilførsel av kommunalt avløpsvann til Gardermoen avløpsrenseanlegg (heretter GRA) på 13 933 pe BOF₅ i maksuke i 2035. I dag inngår Nannestad kommune og den delen av Ullensaker kommune som fører avløpsvann til Gardermoen avløpsrenseanlegg, i samme tettbebyggelse (registrert som 02-021-Jessheim).

Teoretisk pe-beregning for maksuke basert på NS 9426 angir at Nannestad kommune vil ha en utslippsstørrelse på 12 505 pe BOF₅ i 2035. Nannestad kommune har i søknaden brukt SSBs høyvekstalternativ som grunnlag for befolkningsprognoser, med en forventning om 18 031 innbyggere i 2035. Nå viser utviklingen at denne veksten kan bli enda høyere, med en mulig befolkning på ca. 22 500 i 2035 dersom dagens veksttakt på ca. 3 % fortsetter. Planavdelingen mener imidlertid at dette overstiger kommuneplanens rammer, og justerer derfor forventet befolkning til 19 387 i 2035. I oppdaterte opplysninger til søknaden har kommunen inkludert spredt bebyggelse innenfor tettbebyggelsen.

Tabell 1: viser avløpsdata og stipuleringer, tabellen er hentet fra søknaden.

År	Antall innbyggere pe	Antall tilknyttet pe	Beregnet belastning pe	BOF5 kg/d
2021	15074*	11481*	10454	627
2024	16126*	12958	11799	708
2035	18031	13733	12505**	750
SSB HHMH 2035	19387***	14766	13445	807
SSB HHMH 2035 #	19387***	15302	13933	836
Dersom 3% vekst 2035	22500	17137	15604	936

*Faktisk belastning, **Tall fra utslippssøknad, ***Nye tall fra «Prognose til 2070»

Basert på dette, med en belastning i 2035 på 836 kg/d BOF₅ blir forventet maksimal uketilførsel på 13 933pe BOF₅, justerer kommunen omsøkte ramme fra tidligere 12 505 til 13 933 pe BOF₅. Økningen begrunnes med oppdatert befolkningsprognose og tilhørende belastning på avløpssystemet. Det er få næringsvirksomheter som bidrar med avløpsvann utover sanitært avløpsvann i Nannestad kommune. Antall pe er i hovedsak basert på innbyggere tilknyttet kommunalt avløpsnett, korrigert for utpendling og innreisende.

Nannestad kommune informerer videre om at Ullensaker kommune ikke har noen separate beregninger på stoffmengder (BOF₅ og KOF_{CR}) som leveres fra Nannestad kommune til GRA. Nannestad kommune står for 20-25 % av belastningen i avløpsmengde inn til GRA. Nannestad kommune vann og avløp har en forventning om at mengde avløpsvann til GRA vil reduseres som følge av opprettelse av «lekkasjeteam 2026», samt at det utarbeides en plan for fremmedvannsinlekk, og tiltak som følge av dette arbeidet.

Avløpsnett

Nannestad kommune har i dag ca. 150 km ledningsnett, hvorav separatsystem utgjør 99 prosent. Ledningsmateriale er i hovedsak polyvinylklorid. I henhold til foreliggende ledningsnettdata mangler

7 465 meter av det totale avløps- og overvannsnettets informasjon om ledningsmateriale. Hoveddelen av ledningene er lagt etter 1990.

Det anslås at ca. 30 prosent av avløpsvannet på spillvannsnettets er fremmedvann. Beregningene er basert på forbrukstall og vannmengder som leveres til Gardermoen avløpsrensseanlegg. Det er ikke gjort et anslag på prosentvis tap fra avløpsnettets via lekkasjer.

Tilknytningsgrad til det kommunale avløpssystemet anslås i 2021 til å være 76 %. Ved nye utbyggingsområder vil det være aktuelt å øke tilknytningsgraden, ifølge søknaden. Kommunen opplyser om at det ikke er gitt føringer om store økninger av tilknytningsgrad, men at det er planlagt avkloakking for om lag 60 eiendommer som forventes ferdigstilt i løpet av 2025/2026. Videre ved etablering av overføringsledning Møllerstad-Snatthaugen, vil enkelte eiendommer langs Mauravegen tilknyttes kommunalt nett. Forventet ferdigstilling av denne overføringsledningen er 2026/2027. Et politisk vedtak i Nannestad kommune, gir 20 års utsettelse for tilknytningsplikt ved etablering av private renseløsninger, dette vil forsinke tilknytning av spredt bebyggelse. I miljørisikovurderingen som er vedlagt søknaden, opplyses det om at en betydelig andel av innbyggerne er tilknyttet private avløpsanlegg. Fra disse anleggene går 78 % av avløpsvannet til Leira og 22 % til Hurdalsvassdaget.

Pumpestasjoner og utslipp fra disse

Det er etablert 60 kommunale avløpspumpestasjoner på avløpsnettets, hvor 38 har overløpsmulighet til resipient. Fire av de øvrige pumpestasjonene har buffertank. Overløp fra pumpestasjoner slippes til 11 resipienter i kommunen. Utslipp av fosfor og nitrogen til resipientene som følge av overløp er regnet ut med tall fra 2021. Som følge av overløp ble det til sammen sluppet ut 76 kg fosfor og 503 kg nitrogen til resipienter fra ledningsnettets i kommunen i 2021. Kommunen har gjort en vurdering av påvirkning på resipientene som følge av overløpshendelser.

I søknaden er det vedlagt en miljørisikoanalyse av avløpssystemet (sist oppdatert i 2018). Analysen inkluderer ledningsnett med kummer, pumpestasjoner og overløp, samt overføringstunnelen til Gardermoen sentralrensseanlegg innenfor kommunegrensen. Slik Statsforvalteren forstår, jf. telefonsamtaler med Nannestad kommune, gir denne vurderingen ikke er riktig og oppdatert bilde av risikoforholdene. Kommunen opplyser i tillegg opplysninger mottatt 29.09.2025 at oppdatert miljørisikovurdering antas ferdigstilt ved årsskiftet 2025/2026.

Søkers vurdering av konsekvenser for natur- og vannmiljø

Nannestad kommune vurderer at det er vanskelig å beregne i hvilken grad vannforekomstene vil bli berørt i årene fremover, da vannmengdene varierer mye fra år til år. Kommunen vurderer imidlertid at økning av fosfor og nitrogen fra overløpshendelser ikke vil forringe tilstanden i vannforekomstene betydelig i forhold til det den er i dag, ettersom overløp fra flere av pumpestasjonene har foregått i mange år og er allerede med på å påvirke den økologiske tilstanden til vannforekomstene. Videre vurderer kommunen at ved eventuell endring av hyppigheten på overløpshendelser og omfanget av disse kan likevel avløpsvann være bidragsytende til at noen vannforekomster vanskeligere vil nå målene om god økologisk tilstand i fremtiden. Kommunen skriver derfor at det er viktig at de fortsetter med utbedringer på avløpsnettets. Noen av utslippene ligger i bekkedrag og ravedaler. Kommunen vurderer at utslipp fra overløp ikke vil ha noe innvirkning på disse naturtypene.

Kommunen vurderer at utslipp fra pumpestasjonene ikke vil ha innvirkning på forekomster av vipe, hettemåke, rødknappsandbie og åkerriske som er kritisk truet, og av sterk truede arter som grønngul voksesopp, kløverhumle og ask. Derimot påpekes det i søknaden at for rødlisteartene edelkrepse og elvemusling, vil utslipp fra pumpestasjonene kunne ha en påvirkning. For vannforekomst i Hurdalsvassdraget, nærmere bestemt Hæravassdraget (Vann-Nett ID: 002-3734-R)

er det ikke gjort funn av disse to artene. For Leira, i vannforekomsten Stråtjern-Kringler-Kråkfoss (Vann-Nett ID: 002-4057-R, 002-4020-R, 002-3961-R) er det gjort flere funn.

Brukerinteresser tilknyttet Leiravassdraget omfatter friluftsliv, fiske, bading/rekreasjon, jordvanning og drikkevann. For Hæravassdraget er brukerinteresser hovedsakelig tilknyttet Hurdalssjøen som Hæravassdraget munner ut i. Brukerinteresser for Hurdalssjøen omfatter bading/rekreasjon, drikkevannskilde, fritidsfiske og friluftsliv (COWI, 2016). I miljørisikovurderingen vedlagt søknaden står det «*Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å rangere vannforekomstene i Tabell 5-1 etter brukerinteresser. På delstrekk eller områder der det foreligger informasjon om vannforekomstens brukerinteresser, er risiko for utslipp av avløpsvann vurdert særskilt. Dette gjelder spesielt drikkevannsforkomster og badelokaliteter hvor utslipp av avløpsvann vil kunne true disse brukerinteressene i større grad enn øvrige brukerinteresser.*

Høring

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus sendte 31.10.2024 søknaden på høring til berørte parter, offentlige organer og myndigheter og organisasjoner som ivaretar allmenne interesser. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider. Vi mottok ett høringsinnspill. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsinnspillet og Nannestad kommune sine kommentarer til dette.

Høringsinnspill fra Ullensaker kommune

Utslippssøknaden fra Nannestad kommune fremlegger, har et begrenset antall bedrifter med påslipp av olje- eller fettholdig avløp, eller påslipp hvor avløpsvannet på annen måte avviker fra sanitært avløpsvann. Ullensaker kommune ønsker likevel å presisere at det er viktig for dem at Nannestad kommune holder god oversikt over virksomhetenes utslipp/påslipp, da det bidrar til å forebygge større avvik hos enkeltvirksomheter. Viktigheten rundt oppfølging av utslipp-/påslippspunkter i Nannestad kommune påpekes, da det er en ekstern faktor Ullensaker kommune selv ikke kan følge opp. God dialog ved hendelser/avvik og samarbeid rundt tilsynspraksis oppfordres for ytterligere å utvikle fagkompetanse mellom kommunene.

Kapittel 4.3 i utslippssøknaden omhandler påvirkning av resipientene som følge av overløpshendelser. Det er vist til en omfattende vurdering av resipientene som blir berørt av utslipp fra ledningsnett i vedlegg 4, men dette vedlegget er ikke lagt ved under høringen. Det er imidlertid tatt med en oppsummering av vurderingene i søknaden. Her beskrives det at de fleste vannforekomstene som blir berørt, har moderat eller dårlig tilstand grunnet biologiske kvalitetselementer. Det er vurdert at seks vannlokaliteter ikke har noe restkapasitet, deriblant den nederste vannforekomsten "Leira nedstrøms Krokfoss" (002-3384-R) som har tilløp fra alle vannforekomstene. Dette er en vannforekomst som også renner gjennom Ullensaker kommune, og kommunene har felles ansvar for å gjøre tiltak for å oppnå god tilstand i vannforekomsten.

Ullensaker kommune mener beskrivelsen av nåsituasjon samt antatt økning i hyppighet og omfang av hendelser, synliggjør at det er behov for tiltak for å begrense overløpsutslipp. Ullensaker kommune er opptatt av at det bør fokuseres på systematisk arbeid for å redusere utslippene, for å bidra til at mål om god tilstand i vannforekomstene kan nås.

Nannestad kommune sine kommentarer til høringsinnspill fra Ullensaker kommune

Nannestad kommune kommenterer at det er to aspekter knyttet til utslippssøknaden som kommer frem av høringsuttalelsen til Ullensaker kommune. Det er påpekt viktigheten av å følge opp forhold rundt nærings- og industripåslipp (NIP). Dette for å minimere belastningen en slik type utslipp vil ha

på ledningsnett, som kan gi utslag i negative hendelser i videre avløpshåndtering av spillvann. Videre omtales også resipientkapasiteten i de ulike vannforekomstene.

Nærings og industripåslipp (NIP)

Nannestad kommune har et økende fokus rundt oppfølging og aktiv myndighetsutøvelse rettet mot NIP. Som et punkt i utslippstillatelsen gjeldende fra 05.12.2012 hadde man satt en frist for å kartlegge NIP innen 2014. Siden den gang har NIP blitt fulgt opp med «tilsyn» i form av kontinuerlig dokumentkontroll. I 2023 startet arbeid med fokus på å legge til rette for aktiv myndighetsutøvelse rettet mot flere kapitler i forurensningsforskriften, dette omfattet også kapittel 15 og 15A. Samtidig ble det opprettet kontakt med tilsvarende organ i Ullensaker kommune for erfaringsutveksling og samarbeid. Våren 2024 ble ny gebyrforskrift politisk vedtatt «Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Nannestad kommune, Akershus». Dette skal legge til rette for å ta inn årlig gebyr ved tilsyn og kontroll for å gi økonomisk handlingsrom ved aktiv myndighetsutøvelse. Det arbeides nå med planer og rammer som vil bli lagt frem til politisk behandling slik at enheten har underliggende støtte for videre arbeid, og myndighetsutøvelse i form av fysisk tilsyn.

Vannmiljø og vannforskriften

I henvendelsen fra Ullensaker kommune blir det referert til resipientkapasiteten for total fosfor og total nitrogen for de ulike vannforekomstene.

Tabell 2: viser restkapasitet i de berørte resipientene, tabellen er hentet fra søknaden.

Tabell for restkapasitet i de berørte vannområdene (Ref. Utslipp fra ledningsnett til Nannestad kommune og vurdering av berørte resipienter)

Vann-forekomst	Vannforekomst ID	Total fosfor konsentrasjon (µg/l)	Restkapasitet TOT-P tilstand G/M (µg/l)	Total nitrogen konsentrasjon (µg/l)	Resipientkapasitet TOT-N tilstand G/M (µg/l)
Leira Kringler - Kråkfoss bekkefelt	002-3980-R	14,2	65,8	366	406
Tilløpsbekker til Leira Vårlaugmoen - Kringler	002-4036-R	12	17	-	-
Leira Kvermdøla - Kringler	002-4020-R	57	Ingen restkapasitet	770	Ingen restkapasitet
Hæravassdraget	002-3734-R	31,4	Ingen restkapasitet	1300	Ingen restkapasitet
Tøla	002-4026-R	57	Ingen restkapasitet	770	Ingen restkapasitet
Tøla bekkefelt	002-4035-R	-	-	770	Ingen restkapasitet
Leirbekken	002-3979-R	14,2	65,8	366	406
Leira Kringler - Kråkfoss	002-3961-R	29,4	10,6	547,2	228
Rotua Tangenfløyta - Leira bekkefelt	002-3966-R	14,2	65,8	366	406
Songa – Vikka	002-604-R	82,4	Ingen restkapasitet	1483	Ingen restkapasitet
Bekkefelt til bekk fra Harstadtjemet	002-3977-R	14,2	65,8	366	406
Leira nedstrøms Krokfoss	002-3384-R	74,9	Ingen restkapasitet	1420.92	Ingen restkapasitet

Som tabellen viser, er det utfordringer med vannforekomster hvor det ikke er restkapasitet. Å kunne håndtere eller begrense overløpshendelser vil være et bidrag sammen med andre tiltak for å nå miljømålene i resipientene. Det er kjent at fremmedvann i form av inn- og utlekk i kommunalt ledningsnett forårsaker overbelastning på ledningsnett med økt forekomst av styrt overløp. For å finne kildene til fremmedvann, er det nå et pågående arbeid med å etablere et eget team av kildesporere som en del av VA-drift. Enheten for vann og avløp vil i den forbindelse utarbeide en plan for fremmedvannsinnlekkasje, som i så fall vil være en del av Nannestad kommunes hovedplan som forventes å være ferdig i løpet av 2026. Avdelingen arbeider nå med å fremme til politisk

behandling et forslag i budsjett for kildesporingsteam som vil innebære; to 100 % stillinger, kjøretøy, samt utstyr for å ivareta dette arbeidet.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

I utgangspunktet er det forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7. Etter lovens § 11 kan forurensningsmyndigheten likevel, etter søknad, gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter § 11 og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd.

Statsforvalteren vurderer også søknad om tillatelse opp mot vannforskriften § 4, som sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». I tillegg skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver senere ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn beskrevet i søknaden må det søkes på nytt.

Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven § 11, jf. § 16, og forurensningsforskriften § 14-4.

Forurensningsforskriften kapittel 14 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2 000 pe (BOF₅) til ferskvann. Dette følger av § 14-1. Tettbebyggelse er definert i kapittel 11 om generelle bestemmelser for avløp, og § 11-3 bokstav k. Avgrensningen av tettbebyggelse er uavhengig av kommune- og fylkesgrenser. Dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelse samles opp og føres til ett felles avløpsrensaneanlegg eller utslippssted, regnes tettbebyggelsen som én tettbebyggelse.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelse, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12.

Forurensningsforskriften kapittel 14 utgjør de minstekrav, som følger av EUs avløpsdirektiv. Direktivet er gjennomført i norsk rett gjennom forurensningsforskriften kapittel 11 og 14.

Vurdering av forurensningspotensial og forurensningens omfang

Formålet med tillatelsen

Avløpssektoren utgjør en kritisk infrastruktur. De viktigste og mest kritiske utslippskildene til vann i forbindelse med avløp, er utslipp gjennom overløp, utslippspunkt og lekkasjer på avløpsnett. I tillegg kan avløpssystemet medføre fare for forurensning av luft og grunn.

Utgangspunktet for de krav som stilles for kommunen sitt avløpssystem ligger i forurensningsforskriften kapittel 14. Forskriften utgjør minstekrav som skal overholdes. Forskriften må også ses i sammenheng med EUs vannrammedirektiv, som er implementert i norsk rett gjennom vannforskriften. At forskriften oppstiller minstekrav innebærer at der Statsforvalteren anser det nødvendig ut fra en avveining av de fordeler og ulemper forurensningen fra avløpssystemet utgjør, kan det vurderes strengere krav. I denne sammenheng vil vannforskriftens føringer om miljømål være et viktig premiss. Det vil normalt være resipientens tåleevne som er styrende for de krav som blir satt. Sentralt er også hvilken teknologi man har tilgjengelig for å i størst mulig grad unngå den forurensning som avløpssektoren kan medføre.

Formålet med en tillatelse er derfor primært å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av utslipp av avløpsvann, inkludert eventuelt forurenset overvann, for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i berørte vannforekomster. I tillatelse med vilkår setter forurensningsmyndigheten krav som skal sikre tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av overvann, herunder tiltak for å hindre forurensning fra overløpsutslipp og lekkasjer fra avløpsnett.

Nytt avløpsdirektiv ble vedtatt av EU 27.11.2024. Implementeringen av det nye direktivet i norsk rett kan medføre endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Tettbebyggelse

I søknaden oppgis det at Nannestad kommune og den delen av Ullensaker kommune som fører avløpsvann til Gardermoen avløpsrenseanlegg, inngår i samme tettbebyggelse (02-021-Jessheim). Tettbebyggelsens samlede utslippsstørrelse i Nannestad kommune er angitt til å være ca. 10 454 pe (BOF₅) i 2021 og ca. 13 933 pe (BOF₅) i 2035.

Tettbebyggelsen er regulert etter kapittel 14 i forurensningsforskriften. I henhold til tillatelsens punkt 1.1 skal Nannestad kommune til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og potensiell utslippsstørrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426. Ved utbygging av infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippsstørrelse i pe (BOF₅) oppdateres. Videre skal det til enhver tid være samsvar mellom tettbebyggelsens potensielle utslipp og etablert renskapasitet ved Gardermoen avløpsrenseanlegg i Ullensaker kommune. Avløpsanlegg skal utformes slik at de kan motta og behandle alt avløpsvann som oppstår i tettbebyggelsen under alle de klimatiske forhold som er normale for stedet hvor avløpsanlegget ligger. Når tettbebyggelsens potensielle utslipp skal vurderes, skal vedtatte reguleringsplaner legges til grunn. Hensikten med dette er å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann er tilpasset planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet. Plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg følger av forurensningsloven § 23 og plan- og bygningsloven § 27-2. Kommunene følger opp denne plikten som myndighet etter plan- og bygningsloven.

Tillatelsens rammer

Tillatelsen gjelder utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse i Nannestad kommune. Tillatelsen omfatter kommunens avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp for avløpsvann som føres til Gardermoen avløpsrenseanlegg (heretter GRA).

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde tilsvarende inntil 14 000 pe (BOF₅) målt i maksuke, som føres til GRA. Dersom tettbebyggelsens tilførte avløpsmengde til GRA målt i maksuke er større enn 14 000 pe (BOF₅), skal Statsforvalteren varsles, og Nannestad kommune må søke om endring av tillatelsen i henhold til faktisk belastning. Kommunen skal også varsle GRA. Tillatelsens rammer er basert på tall fra søknaden til Nannestad kommune og samsvarer med mengder som er lagt til grunn i tillatelsen til GRA. Formålet med å sette rammer for tilført mengde organisk stoff i maksuke i tillatelsen, er for å vite hvilket utslippspotensial som legger grunnlaget for vilkårene i tillatelsen.

Vi legger vekt på at det til enhver tid skal være samsvar mellom potensielle mengder avløpsvann fra kommunene som tilføres GRA ved alle klimatiske forhold, og etablert rensekapasitet ved GRA.

Ansvarsområde

Alt kommunalt avløpsvann i kommunen pumpes i dag til GRA som er felles for Ullensaker, Nannestad og Oslo lufthavn Gardermoen. I Nannestad kommune er *PA350 Krokfoss* og *PA301 Gardermoen* de siste pumpestasjonene avløpsvannet ledes gjennom før det pumpes videre til Ullensaker kommune. I Ullensaker kommune er *Taugland pumpestasjon* og *Terminalen pumpestasjon påslippspunkter* for Nannestad kommune til GRA.

Ullensaker kommune har ansvaret for drift av disse to pumpestasjonene. jf. rammene i tillatelsen til GRA. Denne tillatelsen må sees i sammenheng med GRA sin tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann i Ullensaker kommune.

Styringsdokumenter

For å sikre god håndtering av avløp, og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren gjennom tillatelsen krav til styringsdokumenter, avløpsnett, utslipp til resipient og resipientovervåking. Nannestad kommunes avløpsanlegg med avløpsnett som fører til GRA, pumpestasjoner og overløpspunkter anses som det totale avløpssystemet. For å sikre minst mulig forurensning i forbindelse med avløpssystemet er det viktig at de vilkår som blir stilt overholdes, og at Nannestad kommune varsler Statsforvalteren ved eventuelle endringer som er av betydning for den gitte tillatelsen. Endringer som kan ha betydning for den totale belastningen, og som innebærer et vesentlig økt utslipp, må omsøkes Statsforvalteren som forurensningsmyndighet før endringene finner sted.

I tillatelsens kapittel 2 og 3 følger de krav Statsforvalteren stiller til hvilke styringsdokumenter som det forventes at kommunen har i tilknytning til det totale avløpssystemet. Dette innebærer først og fremst en klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet jf. tillatelsens punkt 2.5.1. Dette skal inngå som en del av kommunen sin internkontroll. Kravet om internkontroll følger av *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (Internkontrollforskriften) §§ 2, 4 og 5. Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen.

I henhold til punkt 2.6 i tillatelsen skal kommunen ha en overordnet plan for avløp, ofte omtalt som hovedplan for avløp. Den overordnede avløpsplanen skal være kommunens styringsdokument og verktøy for håndtering av avløp, både på både kort og lang sikt. Planen skal forankres i kommunens behov for tiltak og investeringer. Planen skal se ulike mål og prioriteringer i sammenheng, og bidra til at vannmiljømålene i vannforskriften oppnås. Handlingsdelen i den overordnede avløpsplanen skal sammenstille tiltak og prioriteringer innenfor gjeldende økonomiplanperiode. Utfordringene knyttet til et mer ekstremt klima skal belyses, og herunder hvilke tiltak som iverksettes for å sikre avløpssystemets fremtidige funksjoner

Samordning

Påslipp via Nannestad kommunes avløpsnett til GRA er ikke tillatt uten at dette er avklart med GRA i forkant.

Nannestad kommune sin del av avløpsnettet, overføringsledninger og pumpestasjoner må ses i sammenheng med GRA og påslipp fra Ullensaker kommune. Innlekking av fremmedvann eller andre teknisk svakheter på avløpsanlegg i Nannestad kommune og Ullensaker kommune påvirker GRA sitt avløpssystem og utslipp. Vi forutsetter derfor at miljørisikovurderingen og tiltaksprioriteringer i Nannestad kommune er samordnet med miljørisikovurderinger og prioriteringer i Ullensaker kommune. Dette må dokumenteres med årlig oppdatering av samordnet miljørisikovurdering.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Vi har vurdert kommunens avløpsutslipp etter naturmangfoldloven, og har 15.08.2025 foretatt søk i Miljødirektoratets database, <https://kart.naturbase.no/>.

Kringler naturreservat

Kringler naturreservat ligger på begge sider av elva Leira og består av skogkledde ravinendaler i marin leire. Området har variert og frodig vegetasjon med lågurt-, høgstaude- og flommarkskog, samt gjengroende kulturmark. Tresjiktet er sammensatt av gran, boreale løvtrær og noe edelløvtrær. Skogen er rik på gamle trær og død ved, særlig osp og selje, og har store stormfelte granområder. Reservatet har høy biologisk verdi med sjeldne arter knyttet til død ved og naken leire. Flomskogsmark og åpen flomfastmark langs Leira er viktige naturtyper. Området er også betydningsfullt for insekter og fugl.

Prestgården naturreservat

Reservatet ligger på vestsiden av elva Leira. Det er et ravinelandskap med dypt nedskårne bekkedaler og svært frodig vegetasjon. Naturreservatet har kvaliteter knyttet til gammel gråorheggeskog, lågurtskog og riksump i bunnen av ravinen. Ravinedynamikken er aktiv med ras og eksponerte leirflater og kildefremspring. Tresjiktet er variert og med forekomster av gamle, store trær, og stedvis er det sammenbrudd i tresjiktet.

Nordre Øyeren naturreservat

Nordre Øyeren naturreservat ligger i nordenden av Øyeren i Akershus, der elvene Glomma, Leira og Nitelva danner Nord-Europas største intakte innlandsdelta. Området er vernet og ble Ramsarområde i 1985 grunnet sin betydning for trekkfugler. Deltaet har et rikt og variert landskap med våtmarker, elveløp, sandbanker og laguner, og er Norges største fuglefotdelta. Reservatet har stort biologisk mangfold med over 100 rødlistearter, 350 karplanter og 280 fuglearter. Øyeren er også Norges mest artsrike innsjø med 25 fiskearter. Variasjonen i naturtyper og leveområder gjør området unikt i nordisk sammenheng.

Romerike landskapsvernområde

Romerike landskapsvernområde ligger sør for Oslo lufthavn, ved kanten av Gardermoen's grusavsetning. Landskapsområdet omfatter en av landets største og best utviklede gråorheggeskoger i liskog/ravinendal-utformingen. Området er dominert av et av Norges mest intakte og

omfattende ravinelandskap, som er en rødlistet naturtype vurdert som sårbar (VU). I tillegg finnes det gammel gråorskog, som er viktig for mange spesialiserte arter, fuktige løvskogsmiljøer med høy biologisk produksjon og arts mangfold. Kartlegginger i området har dokumentert flere rødlistede arter, blant annet: gul snyltekjuke (VU – sårbar) og arekjuke (NT – nær truet).

Ravinedaler

Følgende ravinedaler er registrert i kommunen; Bahus, Eskerud, Brustadenga, Harstad-Leira, Hveim V, Kringler, Løken øst. Ravinedalen som naturtype er rødlistet som sårbar (VU) og viktig for bevaring av arts mangfold. Flere lokaliteter har aktiv ravinedynamikk med bekker, leirskredgroper og blottlagt leire, noe som gir leveområder for sjeldne og spesialiserte arter. Gammel gråorskog og rik gråorheggeskog gir høy biologisk verdi. Sjeldne arter som gul snyltekjuke (VU), harekjuke (NT) og flaggmose (NT) er registrert flere steder. Områdene har stort potensial for vedboende sopper, moser, insekter og fugl, særlig knyttet til død ved og rasflater. Bever og ørret er observert i vannførende bekker.

Leira

Leira er et viktig bekkedrag som er tilholdssted for andefugler som yngle-, beite- og rasteområde. Leiravassdraget omfatter et svært variert naturmiljø med bekker, større elvestrekninger, samt små og store innsjøer. Vassdraget har en betydelig fiskefauna (over 20 fiskearter), og er blant annet et viktig gyte- og oppvekstområde for de rødlistede fiskeartene gjørs (EN) og asp (UV). Elven er i all hovedsak stilleflytende med leirbunn. Elven og dens kantsoner er også viktig for spurvefugler, spetter og noen vadefugler. Noen av utslippene ligger i bekkedrag og ravinedaler. I området rundt Maura og i området rundt Gardermoen er det sårbare og rødlista arter. Av rødlistete arter er det forekomster av vipe, hettemåke, rødknappsandbie og åkerriske som er kritisk truet. Av sterk truede arter er det grønngul voksesopp, kløverhumle og ask.

I Leira er det registrert elvemusling, jf. elvemuslingsbasen (<https://kart.gislink.no/elvemusling/>). Det er funnet elvemusling på noen lokaliteter i Nannestad fra Homledalen bru og opp til Leirsjøen. Bestanden er fortsatt livskraftig, men populasjonen er tynn og rekrutteringen har sviktet i lengre tid (Vannområde Leira-Nitelva, 2022). Elvemuslingen er oppført som «sårbar» på Norsk Rødliste og er også en norsk ansvarsart, som vil si at Norge har mer enn 25 % av artens europeiske bestand. Elvemusling er følsom for forurensning og dårlig vannkvalitet. Norge har en egen handlingsplan for arten (*Handlingsplan for elvemusling (Margaritifera margaritifera L.) 2019-2028*) der målet er at elvemusling skal finnes i livskraftige populasjoner i hele Norge, at alle nåværende naturlige populasjoner skal opprettholdes og sikres en tilfredsstillende rekruttering og at alle vassdrag med elvemusling skal ha god økologisk tilstand eller bedre. I tilleggssopplysninger mottatt 29.09.2025 opplyser kommunen om funn av både edelkreps og elvemusling i Leira (kommunen har lagt disse artene inn i Artsdatabanken). Ifølge kommunen er funn av disse artene gjort i følgende vannforekomsten Leira fra Kverndøla til Kringler (Vann-Nett ID: 002-4020-R) og i nærheten av følgende pumpestasjoner: PA345 (edelkreps registrert i 2011 og elvemusling 2021), PA337 (elvemusling 2002), PA343 (elvemusling registrert i 2002), PA336 (elvemusling registrert i 1990, 2002 og 2004) PA327 (elvemusling registrert i 2022), PA331 (elvemusling registrert i 2022) og PA324 (elvemusling registrert i 1990 og 2004).

Oppsummering og vurdering etter naturmangfoldloven

Avløpsvann kan inneholde flere typer forurensning, inkludert næringsstoffer, organisk stoff, bakterier, mikroplast og miljøgifter. Dette vil kunne påvirke vannkvaliteten og ha uheldige virkninger på det biologiske mangfoldet i resipienten. Det er særlig konsekvensene knyttet til eutrofi som er dokumentert å utgjøre en stor risiko for naturmiljøet.

Nannestad kommune har 38 pumpestasjoner med overløp til 11 ulike vannforekomster. Flere av vannforekomstene er i, eller i nærheten av, viktige naturtyper i henhold til DN-handbok 13, og det er registrert naturtyper som for eksempel viktige bekkedrag, ravedaler, gråor-heggeskog og rik blandingsskog i lavland i kommunen. Flere naturreservat og landskapsvernområder er registrert. Leiravassdraget er særlig viktig med registrert forekomst av blant annet elvemusling.

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å kunne vurdere effektene som det omsøkte tiltaket vil ha på naturmiljøet i resipientene, jf. § 8. Videre vurderer vi at § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om samlet belastning på økosystemet blir ivaretatt gjennom vilkår fastsatt i tillatelsen. Statsforvalteren har i vilkår 2.5.1 satt krav om miljørisikovurdering, denne skal blant annet som et minimum legge vekt på vurdering av utslippets konsekvenser for naturverdier. Videre skal kommunen jf. vilkår 2.7 ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad avløpsnett, pumpestasjoner og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke vannmiljøet, sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Statsforvalteren mener derfor at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 11. Tiltakshaver plikter også å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å unngå eller begrense skadevirkninger på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Vurdering etter vannforskriften

I henhold til §§ 4 og 5 i vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk tilstand/godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand. Ny aktivitet og inngrep skal ikke medføre forringelse eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt.

Nannestad kommune ligger i vannregion Glomma og inngår i vannområdene Leira -Nitelva og Hurdalsvassdraget/Vorma. Kommunen fører avløpsvannet til GRA i Ullensaker kommune. GRA er felles for Ullensaker, Nannestad og Oslo lufthavn Gardermoen. Renset avløpsvann og overløp fra GRA ledes til Leira. Overløpsutslippene fra Nannestad kommunes avløpsnett går i hovedsak til tilløpsbekker til Leira og Leiravassdraget, samt noe til Hæravassdraget som fører vann til Hurdalssjøen. Alle vannforekomstene fra Leiravassdraget ender i Leira nedstrøms Krokfoss. Leira munner ut i Nitelva ved Lillestrøm, og renner videre til Svellet i nordenden av Øyeren. Vannet fra Øyeren renner ut i Glomma og fortsetter sørover og munner ut i Oslofjorden ved Fredrikstad. Søknaden viser til data fra Vann-Nett i 2022.

Det er i alt 11 vannforekomster i Nannestad kommune som i dag blir berørt av utslipp fra overløp.

Overløp medfører utslipp av urensset avløpsvann og kan utgjøre en betydelig forurensningsfare. Forurensningsfaren gjelder for berørte vannforekomster lokalt, i tillegg til påvirkning nedstrøms. Leiravassdraget og deler av Hurdalsvassdraget har i dag dårlig tilstand spesielt med tanke på innhold av fosfor og bakterietall. De største fosforkildene til Leiravassdraget og Hurdalssjøen er i dag avrenning fra landbruket, spredt avløp, naturlig erosjon og utslipp fra det kommunale avløpssystemet. Tall fra egenkontrollrapporteringen for 2024 viste at 5 384 m³ urensset avløpsvann og 17,4 kg fosfor ble sluppet ut i overløp via avløpsnettet i Nannestad kommune. Dette er en økning i mengden urensset avløpsvann fra 2023, da det ble rapportert at 3 327 m³ urensset avløpsvann og

51,3 kg fosfor gikk i overløp på avløpsnett. Enkelte av primærresipientene har unntak fra miljømålet, jf. vannforskriftens § 9. Dette medfører ikke lempeligere krav for omsøkt utslipp, men er knyttet til at muligheten til å oppnå miljømålet innen fristen hindres av naturlige forhold. For å nå miljømålene innen 2027 eller 2033, må belastningen på vannforekomstene reduseres. Den økologiske tilstanden i de fleste av vannforekomstene er moderat eller dårlig og de har ingen restkapasitet for å motta mer fosfor eller nitrogen.

Utslippene fra ledningsnett og pumpestasjoner er del av samlet belastning til Oslofjorden. Miljøtilstanden til Ytre Oslofjord har blitt overvåket i regi av Fagrådet for Ytre Oslofjord siden 2001. I mars 2021 la regjeringen frem *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Tilførsler av nitrogen, fosfor og partikler er høyere enn fjordens naturlige kapasitet, med påfølgende algeoppblomstring, tilslamming og blant annet fiske- og fugledød som resultat. Det er et nasjonalt mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand og at naturmangfoldet i fjorden ivaretas. Reduserte utslipp fra avløp vil bidra til å muliggjøre oppnåelse av miljømålene for vannforekomstene og er i tråd med tiltaksplanen for Oslofjorden.

Statsforvalteren kan ikke tillate en økning av utslipp til Oslofjorden, eller til andre vannforekomster, dersom dette medfører en forringelse av miljøtilstanden i vannforekomstene og vanskeliggjør oppnåelsen av miljømålene i vannforskriften om minst god tilstand. Dersom dagens eller fremtidig påvirkning fra overløp forringer eller bidrar til å vanskeliggjøre måloppnåelsen i henhold til vannforskriften, skal det utarbeides avbøtende tiltak eller plan for sanering for de aktuelle pumpestasjonene. I vilkår 3.1.5 om tiltaksplan for å redusere driftsoverløp, har Statsforvalteren satt krav om at kommunen må ha særskilt fokus på overløp med utslipp til vannforekomster uten restkapasitet for parametere som påvirkes av avløpsvann.

Vi har videre også satt krav i tillatelsen punkt 2.5.1 om at slik vurdering også skal inngå som en del av miljørisikovurderingen. Kunnskap om tilstanden i vannforekomstene og påvirkningen fra avløpssystemet er helt nødvendig for at kommunen skal kunne iverksette nødvendige avbøtende tiltak der det er behov for dette. På bakgrunn av mangelfulle opplysninger om hvordan utslippet fra avløpssystemet til Nannestad kommune påvirker miljøtilstanden i berørte vannforekomster, settes frist for utarbeidelse av oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet med tilhørende tiltaksplan til 01.05.2026.

Statsforvalteren mener at en ny utslippstillatelse til kommunen vil gi strengere krav til avløpsnettets funksjon og utslipp, og bidra til å redusere utslipp til resipientene. Tillatelsen sikrer bedre oversikt over tilstand og påvirkninger på vann i og rundt kommunen, og gir kommunen mulighet til å jobbe målrettet med målene i vannforskriften.

Statsforvalteren vurderer at resipientene blir ivaretatt gjennom vilkårene som er stilt i tillatelsen. Så lenge avløpssystemet til Nannestad kommune driftes i tråd med vilkårene, skal ikke avløpssystemet medføre fare for forringelse eller vanskeliggjøre oppnåelsen av miljømålene for de berørte vannforekomstene.

Utslipp til vann fra avløpsnett

Avløpsnett

Utslippene fra avløpsnett i Norge er til dels store og dårlig dokumentert. Dårlig avløpsnett og innlekking av fremmedvann anses i dag å utgjøre det største driftsproblemet ved norske avløpsanlegg. I gjennomsnitt utgjør fremmedvann ca. 40 % av tilførte avløpsmengder til norske avløpsrensingsanlegg. Dette medfører både dårligere funksjon ved avløpsrensingsanleggene og økte

utslipp. En betydelig del av fremmedvannet er drikkevann som er lekket ut fra drikkevannsnettet. Tapet fra norske drikkevannsledninger er rundt 40 %, og er betydelig større enn i andre nordiske land. Dårlig avløpsnett fører også til at urensset avløpsvann lekker ut og forurenses miljøet.

Nye tillatelser til avløpssektoren legger i større grad enn tidligere vekt på, og setter krav til, avløpsnettets funksjon, vedlikehold og fornyelse. Nannestad kommune må etablere overvannsløsninger som er planlagt og dimensjonert for forventet framtidig økt nedbørintensitet, slik at ikke spillvannsnettet overbelastes av fremmedvann. Tillatelsen omfatter krav til avløpsnett, pumpestasjoner og overløp. Dette blir referert til som det totale avløpssystemet. Det totale avløpssystemet i tillatelsen omfatter ikke annet enn det kommunen selv drifter.

Fornyelse av avløpsnett og reduksjon av fremmedvann

Statsforvalteren setter krav til at det må sikres en forsvarlig fornying av avløpsnett til Nannestad kommune. Avløpsnett må driftes, vedlikeholdes og fornyes på en planmessig måte, slik at forventet funksjon og god teknisk tilstand opprettholdes på lang sikt. Dette mener vi gjøres best ved å basere tiltakene på forpliktende handlingsplaner nedfelt i kommunale saneringsplaner. På den måten vil tiltakene bli dimensjonert ut fra reelle behov og utfordringer, og i samsvar med forventet levetid på de eksisterende avløpsreanseanleggene. Tiltak i kommunen skal være basert på miljørisikovurderingen kommunen utarbeider for det totale avløpssystemet. Krav om miljørisikovurdering er beskrevet i tillatelsens punkt 2.5.1. For å redusere innlekking av fremmedvann, stiller Statsforvalteren krav om at kommunen skal ha en plan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnett, jf. punkt 3.1.4 i tillatelsen. Videre stiller vi krav om at kommunen skal ha en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett. Utformingen av en slik tiltaksplan beskrives nærmere i tillatelsens punkt 3.1.3. Nannestad kommune informerer i sin tilbakemelding til høringsuttalelsene, at enheten for vann og avløp vil utarbeide en plan for fremmedvannsinlekk, og at denne vil være en del av Nannestad kommunes hovedplan som forventes å være ferdig i løpet av 2026. Videre anslår kommunen i søknaden at 30 % av avløpsvannet på spillvannsnettet er fremmedvann.

I de nye tillatelsene er det også et økt fokus på tilknytning til kommunalt nett. I tillatelsen punkt 3.1.2 stilles det krav om at kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for trinnvis økt tilknytning for eksisterende områder innenfor Nannestads del av Jessheim tettbebyggelse der tilknytningsgraden per i dag er lavere enn 98 %. Kravet om 98 % tilknytningsgrad er basert på regjeringens nasjonale mål for vann og helse. Planen for trinnvis tilknytning skal inngå i kommunens overordnede avløpsplan.

Oversikt over alle overløp på avløpsnett

Av forurensningsforskriften § 14-5 siste ledd kreves det at den ansvarlige for avløpsanlegget skal ha oversikt over alle overløp på avløpsnett. Oversikten skal også inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Statsforvalteren mener det er viktig at kommunen har oversikt over mengden avløpsvann som slippes ut via overløp på avløpsnett. Grunnen til dette er at overløpsutslipp kan utgjøre en risiko for forurensning. I tillatelsens punkt 3.1.5 stiller vi derfor vilkår om at driftstid for alle overløp skal registreres, samt at utslipp gjennom overløp skal måles fra og med 01.07.2027. Dersom kommunen gjennom sin miljørisikovurdering kan dokumentere at et overløp utgjør liten miljømessig risiko for resipienten, kan utslipp fra dette overløpet beregnes istedenfor å måles. Beregningene skal ha lav usikkerhet. Måling av alle vesentlige driftsoverløp er en forutsetning for å ha et godt kunnskapsgrunnlag for å jobbe med reduksjon av fremmedvann og overløpsutslipp, samt krav til avløpssystemets funksjon.

Vi har stilt vilkår i tillatelsen punkt 3.1.5 om at kommunen skal ha et mål om at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp fra avløpsnettets over året ikke skal overstige 2 % innen 01.01.2030. Hvordan dette målet skal oppnås skal beskrives i en forpliktende plan, og fremdrift skal dokumenteres i virksomhetens internkontroll.

Kommunen skal videre som del av den overordnede avløpsplanen inkludere en tiltaksplan for å redusere driftsoverløp og vurdere behovet for å etablere fordrøyningsbasseng eller andre avbøtende tiltak. Kommunen må i denne sammenheng ha særskilt fokus på overløpspunkter som har overløp i nedbørfeltet til vannforekomster uten restkapasitet for parametere som påvirkes av avløpsvann, jf. punkt 3.1.5. Det er ikke tillatt å etablere nye overløp med utslipp til resipienter uten restkapasitet, eller dersom utslippet bidrar til å vanskeliggjøre at miljømålet nås.

Driftsoverløp som av spesielle grunner ikke kan fases ut, skal være partikkelseparerende. Det skal dokumenteres en faglig vurdering av at resipienten har kapasitet til å motta, bufre og bortlede overløpet uten risiko for at den økologiske tilstandsklassen forverres.

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra overløpspunkter på avløpsnettets av vesentlig størrelse eller betydning, til berørte vannforekomster jf. tillatelsen punkt 8. Overvåking etter forurensningsforskriften skal være nærmere utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann, mens overvåking etter vannforskriften skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning.

Statsforvalteren forutsetter at Nannestad kommune setter av tilstrekkelig med ressurser for å følge opp arbeidet med fornyelse av avløpsnettets.

Virkningsgrad på avløpsnettets

Vi stiller vilkår om virkningsgrad på avløpsnettets i tillatelsen punkt 3.1.6. Krav om å beregne virkningsgraden er nødvendig, for at kommunen skal kunne ha en formening om hvor stor andel av mengden kommunalt avløpsvann som oppstår innenfor tettbebyggelsen som kommer frem til avløpsrensaneanlegget. I tillatelsens punkt 3.1.6 er det stilt krav til at utslipp pga. feil ved ledningsnettets, stans i pumpestasjoner ol. ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettets mer enn 5 % frem til 31.12.2030 og deretter maksimalt 3 % over året. Beregning av virkningsgraden på avløpsnettets skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier (med lav usikkerhet) for mindre omfattende overløpsutslipp. I tillegg skal andre ulike kildene til tap beregnes.

Hensikten med å stille krav om å dokumentere virkningsgraden til avløpsnettets, er å sikre at avløpsnettets er funksjonelt til enhver tid, med minst mulig lekkasjer og overløp. I henhold til forurensningsforskriften § 14-5 skal kommunen bl.a. ha oversikt over alle overløp på avløpsnettets og oversikten skal inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Det innebærer bl.a. krav om at kommunen skal ha oversikt over bruken av det enkelte overløp, slik at utslippsmengder enten loggføres eller kan beregnes.

Overvåking etter forurensningsforskriften og vannforskriften

Statsforvalteren har satt vilkår til resipientovervåking i tillatelsens punkt 8. Overvåking etter forurensningsforskriften skal skje i nærheten av utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann. Overvåking etter vannforskriften skal skje lengre unna utslippspunktene og dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. Overvåkingskravene i denne tillatelsen erstatter tilsvarende krav gitt i eventuelle tidligere vedtak fra Statsforvalteren. Hvis det pågår annen

overvåking i resipienten av andre aktører (eksempelvis vannområde), anbefales det at overvåkingene samordnes.

Nannestad kommune må utarbeide et program for overvåking som er i tråd med kravene i tillatelsen.

Utslipp til luft

Lukt

Statsforvalteren stiller krav om at Nannestad kommune sin virksomhet ikke skal medføre luktulempere av betydning for naboer. Dersom kommunen har punktkilder av lukt i nærheten av boliger mv., så skal det gjøres luktberegninger i henhold til Norsk Standard NS-EN 13725. Vi viser i den forbindelse til veilederen *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven (TA309-2013)*. Vi har også satt luktimmisjonskrav til lukt fra punktkilder i tillatelsens punkt 4.2, samt satt krav om at kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt.

Støy

I punkt 5 har vi satt vilkår til støy i tråd med dagens praksis for avløpstillatelser, basert på *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)*.

Rapportering

Nannestad kommune plikter å ha kontroll på sitt utslipp, og skal rapportere årlig til Statsforvalteren som forurensningsmyndighet. Kravet om rapportering følger av tillatelsens punkt 12. I tillegg til egenkontrollrapportering via Altinn skal kommunen også rapportere i egenkontrollskjema for årsrapport. Skjema for årsrapport finnes på Statsforvalteren sine hjemmesider (se henvisning i tillatelsen). Årsrapport skal sendes inn som vedlegg til egenkontrollrapportering via Altinn.

Statsforvalteren vil følge opp overholdelse av krav satt i tillatelsen gjennom tilbakemelding på egenkontrollrapport, årsrapport og tilsyn.

Planmessige forhold

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare er gyldig dersom virksomheten er i tråd med gjeldende plan.

Samfunnsmessige hensyn

Avløpsanlegg er kritisk infrastruktur, og leverer tjenester for å rense avløpsvann fra Norges befolkning. Denne infrastrukturen er avgjørende for å rense avløpsvannet og dermed unngå å forringe vannkvaliteten i vannforekomstene ytterligere.

Statsforvalteren vurderer at håndtering av avløpsvann i et kontrollert avløpssystem regulert til formålet er i tråd med regelverket, og at dette hensynet må tillegges stor vekt i vurderingen om tillatelse skal gis. Med de fastsatte vilkår i tillatelsen vil ikke utslipp av avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt for resipientene.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden fra Nannestad kommune og kommet frem til at samfunnsnyttens virksomheten utgjør overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til virksomheten. Det

forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vi har vurdert at Nannestad kommune sin drift på avløpssektoren, med de vilkårene som er gitt i tillatelsen, ikke vil komme i konflikt med naturmangfoldet eller medføre forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål etter vannforskriften.

Statsforvalteren gir Nannestad kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann for kommunens avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp på særskilte vilkår.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever. Tabellen viser til vilkårpunkter i tillatelsen.

Tabell 2: oversikt over vilkårpunkter med frister i tillatelsen

Referanse til vilkårpunkter	Tiltakstyper	Frister
2.5 Internkontroll	Gjennomgang og oppdatering av internkontrollen	Årlig
2.5.1 Miljørisikovurdering	Utarbeidelse av oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering med tilhørende tiltaksplan	01.05.2026
	Gjennomgang og oppdatering av miljørisikovurdering	Årlig
2.6 Overordnet avløpsplan med handlingsdel	Gjennomgang og oppdatering av overordnet avløpsplan (hovedplan)	Årlig
3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 og 3.1.5 Tiltaksplaner	Gjennomgang og oppdatering av tiltaksplaner	Årlig
3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 og 3.1.5 Gjennomføre planlagte tiltak	Gjennomføre planlagte tiltak for tilknytning og fornyelse av avløpsnett, å redusere innlekking av fremmedvann og redusere utslipp fra overløp	Kontinuerlig
3.1.5 Krav til utslipp via overløp	Dokumentere årlige utslippsmengder i overløp	1. mars hvert år
	Den samlede utslippsmengden via driftsoverløp over året skal ikke være over 2 %	Fra og med 31.12.2030.
	Utslipp fra overløp av vesentlig størrelse og betydning skal måles.	Fra og med 01.07.2027.
3.1.6 Krav til virkningsgrad for avløpsnett	Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utlekking	Kontinuerlig

	Dokumentere avløpsnettets virkningsgrad Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn <ul style="list-style-type: none"> • 5 % frem til 31.12.2030, og deretter maksimalt • 3 % over året.	1. mars hvert år Fra og med dags dato og frem til 31.12.2030 Fra og med 01.01.2031
3.2.3 Påslipp	Krav til vurdering av påslipp i miljørisikovurderingen	Løpende oppfølging
7. Beredskap	Krav til oppdatert beredskapsplan	Løpende oppfølging
8.2 Overvåking etter forurensningsforskriften	Krav til overvåking og dokumentasjon av effekten av utslipp av avløpsvann	1. mars året hvert tredje år
8.3 Overvåking etter vannforskriften	Krav til årlig program for overvåking	1. mars året hvert år
8.5 Registrering i Vannmiljø	Legge inn overvåkingsdata i Vannmiljø	1. mars året hvert år
11. Rapportering	Rapportere avløpsdata via Altinn og rapportering til Statsforvalteren (årsrapport)	1. mars hvert år

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus gir tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Nannestad kommunes del av Jessheim tettbebyggelse. Tillatelsen gjelder Nannestad kommunes avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp for avløpsvann som føres til GRA.

Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften kapittel 14 *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelse* § 14-4. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16, § 22 og § 40.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og erstatter tillatelsen gitt av Statsforvalteren 03.12.2012 i sin helhet. Statsforvalteren trekker derfor tilbake tillatelsen datert 03.12.2012 (tillatelsesnummer 2013.0004.T).

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tapforårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 26.06.2024. Vi varslet sats 3 som i 2024 utgjorde kr 194 600,- for behandling av søknaden.

Da saksbehandlingen er gjennomført i 2025, vil gebyret tilsvare sats 3 for 2025. Ved valg av gebyrsats etter § 39-4, skal det tas gebyr for det året hvor den vesentlige delen av saksbehandlingen er gjort. Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Nannestad kommune skal derfor betale kr 228 200 for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket.

En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelse etter forurensningsloven for Nannestad kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse

Kopi til:

NANNESTAD KOMMUNE	Postboks 3	2031	NANNESTAD
NANNESTAD KOMMUNE	Postboks 3	2031	NANNESTAD
SENTRALADMINISTRASJON			
GRAN KOMMUNE	Postboks 41	2714	JAREN
HURDAL KOMMUNE	Minneåsvegen 3	2090	HURDAL
EIDSVOLL KOMMUNE	Rådhusgata 1	2080	EIDSVOLL
ULLENSAKER KOMMUNE	Postboks 470	2051	JESSHEIM
GJERDRUM KOMMUNE	Postboks 10	2024	GJERDRUM
NITTEDAL KOMMUNE		1482	NITTEDAL
LUNNER KOMMUNE	Sandsvegen 1	2740	ROA
ROMERIKE SOPP- OG NYTTEVEKSTFORENING	Nordahl Griegs gate 5	2000	LILLESTRØM
NANNESTAD SANITETSFØRENING	Postboks 17	2036	MAURA
NANNESTAD OG GJERDRUM RØDE KORS	Gamle Eltonveg 5	2034	HOLTER
NANNESTAD JEGER- OG FISKERFORENING	Bjertnessjøvegen 60	2030	NANNESTAD
NANNESTAD IDRETTSKLAG	Postboks 165	2031	NANNESTAD
NANNESTAD HØYRE	c/o Espen Skaar Rypelia 13	2032	MAURA
NANNESTAD 1. SPEIDERGRUPPE	c/o Stian Berntsen	2032	MAURA
	Falkesvingen 2		
LIONS CLUB NANNESTAD	c/o Even Holter	2032	MAURA
	Holkebyvegen 10		
HOLTER JEGER OG FISKEFORENING	Postboks 57	2035	HOLTER
HOLTER 4H	c/o Ine Margaretha Øverbye	2034	HOLTER
	Tulipanvegen 75		
ELTONÅSEN VEL	Postboks 59	2035	HOLTER
ROMERIKE LOKALLAG AV	c/o Eva Marie Gran	1963	FOSSER
FORTIDSMINNEFORENINGEN	Norrønaveien 5		
FORTIDSMINNEFORENINGEN	Dronningens gate 11	0152	OSLO
BONDELAGETS SERVICEKONTOR AS AVD	Hvamsvegen 696	2165	HVAM
AKERSHUS			
NANNESTAD ROTARYKLUBB	c/o Bjørn Berntzen	2030	NANNESTAD
	Nannestadvegen 275		
Vannområde Leira-Nitelva	Sekretariatet, c/o Lillestrøm	2001	LILLESTRØM
	kommune, Postboks 313		
Vannområde Hurdalvassdraget	Sekretariatet, c/o Nannestad	2031	NANNESTAD
	kommune, Postboks 3		
Miljøpartiet De Grønne, Nannestad			
Cecilie Bjerkli			
Erik.borander@nannestad.kommune.no			

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Tillatelse etter forurensningsloven for Nannestad kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11 jf. forurensningsforskriften § 14-4.
Vilkårene er satt i medhold av forurensningsloven § 16, § 22 og § 40.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad av 24.04.2024 og tilleggsopplysninger mottatt 29.09.2025, 24.10.2025, 05.11.2025 og kunnskap hentet fra uttrekk av Vann-Nett 03.07.2025, 15.10.2025 og 21.10.2025 og Naturbase 15.08.2025, samt andre opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Dette tillatelsesdokumentet erstatter tidligere tillatelsesdokumenter.

Informasjon fra enhetsregisteret:

Navn på ansvarlig enhet: NANNESTAD KOMMUNE VANN OG AVLØP
Organisasjonsnummer: 974604752
Postadresse: Teiealleen 31, 2030 Nannestad

Informasjon om virksomheten fra Statsforvalterens database:

Tettbebyggelse: del av Jessheim tettbebyggelse	
Anleggsnavn: Nannestad avløpsnett i Gardermoen RA	
Anleggsnr. og anleggsaktivitet: 3238.0011.01- Avløpsnett og -rensing	
Kommune: Nannestad	Fylke: Akershus
Lokalisering (UTM): sone 32, øst: 611776 nord: 6677696	
Lokalisering, adresse og gbnr: Teiealleen 31, 2030 Nannestad	
Næringskode og bransje: 37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann	
Hovedkategori IED*: -	
IED-kode: ikke omfattet	

* IED (industriutslippsdirektivet) er gjennomført i norsk rett ved forurensningsforskriften av 1. juni 2004 nr. 931, kap. 36.

Tillatelsesnummer: 2025.0881.T	Arkivreferanse: 2024/17437	
Tillatelse første gang gitt: 14.11.2025	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Irene Tronrud Seniorrådgiver

Postadresse: Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, Postboks 325, 1502 Moss | **Telefon:** 69 24 70 00

E-post: sfospost@statsforvalteren.no | **Internett:** www.statsforvalteren.no/os **Org.nr.:** 974 761 319

Besøksadresser: se <https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/om-oss/kontakt-oss/>

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Endringslogg

Endrings- nummer	Endringer av	saksbeh. og saksnr.	Beskrivelse av endring
00	14.11.2025	Irene Tronrud, 2024/17437	Tillatelsen ble gitt (tillatelsesnummer 2025.0881.T). Tillatelsen erstatter tillatelse av 03.12.2012 (tillatelsesnummer 2013.0004.T)

Innhold

1	Tillatelsens rammer	5
1.1	Tillatelsen omfatter	5
1.2	Samordning	7
2	Generelle vilkår	7
2.1	Utslippsbegrensninger	7
2.2	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	7
2.3	Plikt til forebyggende vedlikehold	7
2.4	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	7
2.5	Plikt til internkontroll	8
2.5.1	Krav om miljørisikovurdering	8
2.6	Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet	9
2.7	Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning	10
3	Utslipp til vann	10
3.1	Krav til avløpsnett	10
3.1.1	Generelt	10
3.1.2	Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann	10
3.1.3	Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett	11
3.1.4	Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett	11
3.1.5	Krav til utslipp via overløp	11
3.1.6	Krav til virkningsgrad for avløpsnett	12
3.2	Krav til rensing av avløpsvann	12
3.2.1	Generelt	12
3.2.2	Utslippspunkt for avløp	13
3.2.3	Påslipp	13
4	Utslipp til luft	13
4.1	Generelt	13
4.2	Lukt fra punktkilder	14
5	Støy	14
6	Avfall og avløpslam	14
6.1	Generelle krav til avfall	14
7	Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap	15
7.1	Forebyggende tiltak	15
7.2	Beredskapsanalyse	15
7.3	Beredskapsplan	15
7.4	Beredskapsetablering	15

7.5	Øving av beredskap	16
7.6	Varsling av akutt forurensning	16
8	Resipientundersøkelser og overvåking	16
8.1	Krav om måleprogram	16
8.2	Overvåking etter forurensningsforskriften.....	16
8.3	Overvåking etter vannforskriften.....	17
8.4	Rapportering av overvåkingsresultater	17
8.5	Registrering i Vannmiljø	18
9	Energi.....	18
9.1	Energistyringssystem.....	18
9.2	Utnyttelse av overskuddsenergi.....	18
10	Substitusjon av kjemikalier og råstoffer.....	18
11	Krav til rapportering	19
11.1	Årlig egenkontrollrapportering	19
11.2	Årsrapport.....	19
12	Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	20
13	Tilsyn.....	20
	Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen	21

1 Tillatelsens rammer

1.1 Tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder all transport og utslipp av avløpsvann fra del av Jessheim tettbebyggelse i Nannestad kommune. Tillatelsen omfatter kommunens avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner og overløp for avløpsvann som fører til Gardermoen avløpsrenseanlegg (heretter GRA).

Tillatelsen omfatter utslipp av avløpsmengde tilsvarende **inntil 14 000 BOF₅ personekvivalenter (pe)** fra del av Jessheim tettbebyggelse i Nannestad kommune i maksuke, tilført GRA.

Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme avløpsrenseanlegg, også tettbebyggelser i andre kommuner, regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k, andre ledd. Tillatelse til transport, behandling og utslipp av kommunalt avløpsvann i deler av tettbebyggelse som ligger i andre kommuner enn Nannestad kommune, er regulert i egne tillatelser.

Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og utslippsstørrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426¹. Ved utbygging av kommunens infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippsstørrelse oppdateres.

Kommunen plikter å sørge for at det er samsvar mellom renskapasitet og størrelsen på potensielt utslipp (pe (BOF₅)) av avløpsvann i maksuke fra kommunens del av tettbebyggelsen, før slike endringer som nevnt over realiseres. Det er ikke tillatt å overskride tillatelsens pe-ramme (BOF₅). Ved langvarige overskridelser plikter kommunen å utarbeide en tiltaksplan for å redusere konsekvensene av dette på kort og lang sikt. Ved permanente utvidelser, må kommunen søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen.

Nannestad kommune må ha oversikt over mengder avløpsvann i maksuke angitt i m³ og i pe (BOF₅) som tilføres GRA hvert år. Mengden avløpsvann som kommunen tilfører GRA skal fortrinnsvis måles. Hvis dette ikke er mulig, kan en legge til grunn beregninger med lav usikkerhet. Samarbeid om håndtering av avløpsvann mellom GRA og Nannestad kommune som sender avløpsvann til GRA forutsettes formalisert gjennom privatrettslige avtaler.

Kravene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i kommunens beregnede, potensielle utslipp etter NS 9426, og basert på kunnskap om antallet fastboende og ikke-fastboende personer, industri med påslipp til avløpsnettet og eventuelle andre kilder som vil påvirke mengden og sammensetningen av kommunalt avløpsvann som oppstår.

---

¹ Med kommunens beregnede potensielle utslipp, menes den maksimale, gjennomsnittlige ukesebelastning i pe (BOF₅) til det avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og ti år fram i tid.

Tabell 1.1.1 Beregningene gjengis her for å unngå tvil om hvilke utslippsforhold som lå til grunn da tillatelsen ble gitt

Kilde	Beregnet pe (BOF ₅) i 2021	Beregnet pe (BOF ₅) i 2035
Fast bosatte	11 481	13 733
Kommunale virksomheter og arbeidsplasser, hoteller o.l.	-1 165	- 1 543
Tilknyttede hytteområder	11	13
Påslipp industri	127	152
Overføring fra andre kommuner	0	0
Septikslam mottak	0	0
SUM	10 454	12 505
Antall pe i maksuke basert på justeringer foretatt av Nannestad kommune, pga økt befolkningsvekst. Det er denne summen kommunen søker om av ramme	-	13 933
Angi ukenr. for uke valgt som uke med maksimal utslipp som er lagt til grunn i beregningene i tabell 1.1.1	ikke oppgitt i søknaden	

Grensesnitt mellom Nannestad kommune og GRA er ved følgende leveringspunkter:

- I Nannestad kommune er pumpestasjon PA350 Krokfoss (koordinater: 282165, 6673017) og pumpestasjon PA301 Gardermoen (koordinater: 281991, 6680559) de siste pumpestasjonene avløpsvannet ledes gjennom før det pumpes videre til Ullensaker kommune.
- I Ullensaker kommune er Taugland pumpestasjon og Terminalen pumpestasjon de første pumpestasjonene som mottar avløp fra Nannestad kommune.

Dersom leveringspunkt/grensesnitt endres, må Statsforvalteren varsles.

Denne tillatelsen må ses i sammenheng med gjeldende utslippstillatelse for Ullensaker kommune.

Nytt avløpsdirektiv ble vedtatt av EU 27.11.2024. Implementeringen av det nye direktivet i norsk rett kan medføre endringer i forurensingsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Kravene til overvåking i denne tillatelsen er tilpasset behovet for samordnet overvåking etter vannforskriften.

1.2 Samordning

Nannestad kommune sin del av avløpsnett, overføringsledninger og pumpestasjoner må ses i sammenheng med GRA og tilførsler fra Ullensaker kommune og Oslo lufthavn Gardermoen. Innlekking av fremmedvann eller andre tekniske svakheter på avløpsanlegg i kommunene påvirker GRA sitt avløpssystem og utslipp. Vi forutsetter derfor at miljørisikovurderingen og tiltaksprioriteringer i Nannestad kommune er samordnet med Ullensaker kommunes miljørisikovurdering og prioriteringer. Det må dokumenteres årlig oppdatering av samordnet miljørisikovurdering.

Ansvar for samordning påhviler hver av eierkommunene, men dersom dette ikke følges opp kan GRA utpeke ansvarlige for samordningen.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofisituasjonen i resipientene er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det totale avløpssystemet, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter kommunen å redusere utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal drives, vedlikeholdes og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og ytelse opprettholdes og er stabil til tross for variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.3 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal kommunen sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.4 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Med

forurensningsmessig betydning menes unormale tilførsler av forurensninger til avløpsreanseanlegget som kan få konsekvenser for overholdelse av utslippskrav eller slamhåndtering. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. krav fastsatt i punkt 7 i denne tillatelsen.

2.5 Plikt til internkontroll

Kommunen plikter å etablere internkontroll for sin avløpsvirksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kap. 11 og 14 legger rammer for kommunens avløpsvirksomhet. Kommunen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Kommunen plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Punkt 2.5.1 beskriver konkrete krav til innholdet i en miljørisikovurdering, både med hensyn til *akutt* forurensning og risiko for annen ulovlig forurensning.

2.5.1 Krav om miljørisikovurdering

Kommunen skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en risikovurdering av forhold knyttet til avløpssystemet som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp/farer for forurensning.

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

- Kritiske punkter på avløpsnett med tilhørende pumpestasjoner
- Kritiske punkter på avløpsanlegg
- Påslipp etter kapittel 15 og 15A
- Hvordan tilførsler fra kommunen påvirker kapasitet og renseseffekt ved GRA
- Utslipp til sårbare resipienter fra avløpsnettet, med fokus på:
  - Mengde avløpsvann som går i overløp pr overløpspunkt i m³
  - Hvilken vannforekomst de ulike overløpspunktene har utslipp til (Vann-nett ID)
- Vurdering av utslippets konsekvenser for naturverdier
- Vannforskriftens § 4 og mål om god kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomstene
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan det totale avløpssystemet blir påvirket av klimaendringer
- Angi risiko og risikoreduserende tiltak i prioritert rekkefølge

På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Både konsekvensreduserende og sannsynlighetsreduserende tiltak skal vurderes.

---

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

³ L11.06.1976 nr. 79 Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)

Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og tiltaket skal ha en frist for gjennomføring. Dette skal dokumenteres skriftlig i en tiltaksplan som inngår i virksomhetens internkontrollsystem.

På bakgrunn av mangelfulle opplysninger om hvordan utslippet fra avløpssystemet til Nannestad kommune påvirker miljøtilstanden i berørte vannforekomster, settes frist for utarbeidelse av oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet med tilhørende tiltaksplan til 01.05.2026.

Miljørisikovurderingen og tilhørende tiltaksplan skal evalueres minst én gang per år og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, herunder kriterier for oppdatering.

Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen (se punkt 2.6 og punkt 7.3).

2.6 Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet

Kommunen skal sørge for å identifisere behovet for vedlikehold, fornyelse og utbygging av avløpsnett og pumpestasjoner for kommunalt avløpsvann og overvann både på kort og lang sikt. Kommunen plikter videre å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, slik at identifiserte behov for tiltak og øvrige krav i denne tillatelsen kan gjennomføres planmessig og over tid. Hvordan kommunen skal løse dette i praksis innenfor fastsatte frister, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus på forespørsel.

Gjennom en overordnet avløpsplan skal kommunen se tiltak, mål og prioriteringer i sammenheng med øvrig planlegging i kommunen. Avløpsplanen skal resultere i utarbeidelse av konkrete tiltak. Det skal tydelig framgå hvilke tiltak som skal gjennomføres innenfor gjeldende og kommende økonomiplanperiode.

Kommunen skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og forurensningsforskriften kap. 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene. Som en del av den årlige vurderingen, skal kommunen vurdere om etablert behandlingsskapasitet for kommunalt avløpsvann står i forhold til beregnet potensielt utslipp fra Nannestad kommunes del av tettbebyggelsen og med vedtatte planer om utbygging. Dette for å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet⁴. En skriftlig oppsummering av denne årlige vurderingen skal vedlegges kommunen sin egenkontrollrapportering, jf. punkt 11.

---

⁴ Med aktuell næringsvirksomhet menes næringsvirksomhet som vil innebære økt belastning av kommunens oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann, som påslipp fra hotellvirksomhet og næringsmiddelindustri

Dersom vurderingen viser at behandlingsskapiteten ikke er tilstrekkelig, skal kommunen presentere konkrete tiltak for å øke behandlingsskapiteten og sikre fremtidig finansiering innen utbyggingen gjennomføres.

2.7 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

Kommunen skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad avløpsnett, pumpestasjoner og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke vannmiljøet, sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Det må utvises særlig aktsomhet ved planlegging av nye ledningstraseer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. Kommunen må gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser som kan gjelde for slik aktivitet.

3 Utslipp til vann

3.1 Krav til avløpsnett

3.1.1 Generelt

Avløpsnett, herunder rørledning-, tunnel- og pumpesystemer for transport av avløpsvann, med tilhørende kummer skal, uten at det medfører uforholdsmessige store kostnader, dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes med utgangspunkt i den beste tilgjengelig teknologi og fagkunnskap, særlig med hensyn til:

- avløpsvannets mengde og egenskaper,
- forebygging av lekkasjer og
- begrensning av forurensning av resipienter som følge av overløp

Statsforvalteren legger til grunn at kommunen gjennomfører alle hensiktsmessige og forebyggende tiltak mot forurensning. Det forventes at kommunen tar utgangspunkt i den teknologi som ut ifra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultater, jf. forurensningsloven § 2.

3.1.2 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann

Avløpsvannet fra nye bygninger skal knyttes til offentlig avløpsnett, jf. § 27-2 i plan- og bygningsloven.

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for trinnvis økt tilknytning for eksisterende områder der tilknytningsgraden per i dag er lavere enn 98 %⁵. Planen for trinnvis tilknytning skal inngå i kommunens overordnede avløpsplan.

Kommunen skal til enhver tid ha oversikt over utbygginger og tilkoblinger som medfører endring av tettbebyggelsens samlede utbredelse og størrelse i pe (BOF₅).

---

⁵ Basert på nasjonale mål for vann og helse, vedtatt av regjeringen 22.05.2014, sist revidert 16.02.2024

Kommunen må holde seg oppdatert på ny avløpsteknologi og ta i bruk beste tilgjengelige teknikker for å begrense utslipp.

3.1.3 Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett med kummer, pumpestasjoner m.v. Tiltaksplanen skal vise det årlige, gjennomsnittlige behovet for fornyelse av spillvannsførende ledningsnett, og hvilke kriterier som er lagt til grunn for fornyelse. Tiltaksplanen skal være sammenhengende og skal minst omfatte de neste 5 årene.

Kommunens ledningsdatabase skal oppdateres kontinuerlig etter hvert som avløpsnettet fornyes.

3.1.4 Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett

Kommunen lage en tidfestet tiltaksplan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnett. Planen skal beskrive konkrete tiltak for trinnvis separering av avløpsnett for overvann og sanitært avløpsvann.

I områder hvor det separate overvannsnett mottar forurenset overvann, skal behovet for rensing vurderes og dokumenteres.

Utslipp av sanitært avløpsvann via overvannsnett er ikke tillatt.

3.1.5 Krav til utslipp via overløp

Kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp via overløp skal ikke føre til forsøpling, forringelse av vannforekomster eller vanskeliggjøre vannforskriftens miljømål, jf. § 4. Dette gjelder for eksisterende overløp og ved etablering av nye lokasjoner med overløpsmulighet.

Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og innen 31.12.2030 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %. Hvordan dette målet skal oppnås skal beskrives i en forpliktende plan og fremdrift skal dokumenteres i virksomhetens internkontroll.

Dersom dagens eller fremtidig påvirkning fra overløp forringer eller bidrar til å vanskeliggjøre måloppnåelsen i henhold til vannforskriften, skal det utarbeides avbøtende tiltak eller plan for sanering for de aktuelle pumpestasjonene. Kommunen skal som del av den overordnede avløpsplanen jf. punkt 2.6, inkludere en tiltaksplan for å redusere driftsoverløp og vurdere behovet for å etablere fordrøyningsbasseng eller andre avbøtende tiltak. Det skal særlig tas hensyn til behovet for å redusere utslipp til sårbare resipienter og resipienter brukt til bading m.m. hvor utslippene kan representere en miljø- eller helsefare. Kommunen må ha fokus på overløp med utslipp til vannforekomster uten restkapasitet for parametere som påvirkes av avløpsvann.

Det er ikke tillatt å etablere nye overløp med utslipp til resipienter uten restkapasitet, eller dersom utslippet bidrar til å vanskeliggjøre at miljømålet nås.

Driftstid for alle overløp skal registreres. Alle utslipp via overløp skal måles fra og med 01.07.2027. Utslipp fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning. Dette skal inngå i årsrapporteringen til Statsforvalteren jf. punkt 11.

Driftsoverløp som av spesielle grunner ikke kan fases ut, skal være partikkelseparerende. Det skal dokumenteres en faglig vurdering av at resipienten har kapasitet til å motta, bufre og bortlede overløpet uten risiko for at den økologiske tilstandsklassen forverres.

Alle utslipp via nødoverløp skal registreres særskilt og håndteres som en avvikssituasjon. Kommunen skal ha et overvåkings- og beredskapssystem som sikrer at nødoverløp straks oppdages og utbedres innen 24 timer. Rutiner for dette skal framgå av kommunens internkontrollrutiner og beredskapstiltak.

Planlagt stans i pumpestasjoner skal i utgangspunktet ikke gi overløpsdrift. I de tilfeller dette likevel kan bli nødvendig skal Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus varsles i god tid på forhånd slik at søknadsplikt etter forurensningsloven kan vurderes.

3.1.6 Krav til virkningsgrad for avløpsnett

Kommunen skal kontinuerlig gjennomføre planlagte tiltak for å redusere lekkasjer av urensset avløpsvann fra avløpsnett.

Virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av vannmengden som når fram til avløpsrensaneanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp, jf. punkt 3.1.5. I tillegg skal andre ulike kilder til tap beregnes.

Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn 5 % fram til 31.12.2030 og deretter maksimalt 3 % over året.

3.2 Krav til rensing av avløpsvann

3.2.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsens utslippstørrelse, skal behandles slik at samme minimumskrav til rensing oppfylles, uavhengig av avløpsrensaneanleggenes dimensjonerende kapasitet og teknologi. Dette gjelder for utslipp større eller lik 50 pe. Kontrollkravene skal imidlertid være tilpasset det enkelte anlegg.

Alle eksisterende kommunale avløpsrensaneanlegg med utslipp større eller lik 50 pe i tettbebyggelsen som denne tillatelsen regulerer skal minst oppfylle kravene i forurensningsforskriften.

Avløpsrensaneanlegg som tidligere har vært regulert etter kap. 13 i forurensningsforskriften, skal oppfylle de samme kravene til sekundærrensing og fosforfjerning senest innen 7 år etter at utvidelsen fant sted.

3.2.2 Utslippspunkt for avløp

Avløpsvann fra tillatelsens virkeområde overføres til GRA. Nannestad kommune drifter og eier alle avløpsledninger for avløp. Grensesnittet til GRA er ved pumpestasjon PA350 Krokfoss og pumpestasjon PA 301 Gardermoen.

Tabell 2: Utslippspunkt for avløp

Utslippspunktets navn/beskrivelse	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)
Grensesnitt til GRA, PA350 Krokfoss	282165	6673017
Grensesnitt til GRA, PA301 Gardermoen	281991	6680559

3.2.3 Påslipp

Påslipp til kommunalt avløpsnett skal ikke redusere muligheten for å overholde utslipps- og renskrav satt i denne tillatelsen eller forurensningsforskriften. Påslippet skal heller ikke vanskeliggjøre overholdelse av krav i GRA sin tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann, eller redusere muligheten for å utnytte avløpsslammet iht. gjødselvereforskriftens krav.

Kommunen plikter å avklare med ansvarlige for avløpsrensaneanlegg som behandler kommunens avløpsvann om mulige negative konsekvenser for anlegg før tillatelse til påslipp til kommunalt nett innvilges.

Kommunen skal ha oversikt over alle virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet jfr. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

4 Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for det totale avløpssystemet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle luftenretninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

Kommunen skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreduerende tiltak.

Før bygging av nye anlegg, komponenter (pumpestasjoner, kummer og utearealer og ledninger) må kommunen vurdere mulige kilder til lukt og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape luktkonflikter.

Kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulempe forebygges effektivt.

Beregnet luktmissjon fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager mv. skal ikke overstige 1 ouE/m³ som maksimal månedlig 99 prosent timefraktal.

Luktregninger skal gjennomføres i tråd med Norsk Standard NS-EN 13725 og veilederen *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven (TA309-2013)*.

5 Støy

Kommunens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride grensene i tabell 5.1. Grensene skal måles eller beregnes med fritt feltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden.

Tabell 5.1 Støygrenser

Dag (kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl.19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*
55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)	60 dB(A)

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i 1 % av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller grupperbare. LpAeqT er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære driften av avløpsrensning, inkludert intern transport på område til anleggene og lossing/lasting av råvare, slam etc. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport er likevel ikke omfattet av grensene.

6 Avfall og avløpslam

6.1 Generelle krav til avfall

Kommunen plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Kommunen plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal leveres til lovlig avfallsmottak.

7 Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap

7.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Kommunen plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreduserende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen jf. vilkår 2.5.1.

7.2 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikovurderingen skal kommunen utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal kommunen utarbeide og begrunne:

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

7.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av kommunens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

7.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

---

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

7.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øvelse minst én gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvelsen, inkludert mål for responstid. Øvelsen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

7.6 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Internkontrollen skal beskrive kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø. Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus om:

- Akutt forurensning på grunn av driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd
- Unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning

Kommunen kan finne skjema for varsling av akutt forurensning på Statsforvalteren sine nettsider: <https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

8 Resipientundersøkelser og overvåking

8.1 Krav om måleprogram

Kommunen skal, som en del av sin internkontroll ved det enkelte avløpsanlegg, utarbeide og holde oppdatert et måleprogram med oversikt over alle analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset det enkelte anleggs størrelse, herunder utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av kommunens internkontroll og holdes oppdatert.

8.2 Overvåking etter forurensningsforskriften

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram. Overvåkingen skal være risikobasert og bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal eller mindre følsom jf. forurensningsforskriften kap. 11, vedlegg 1, punkt 1.1 og følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens.

8.3 Overvåking etter vannforskriften

Kommunen skal overvåke hvordan utslipp fra virksomheten og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning, påvirker tilstanden i vannforekomsten og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jfr. vannforskriften §§ 4 og 18. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking § 18 og vedlegg V punkt 1.3 og vurderes etter klassifiseringssystemet for miljøtilstand i vann⁷.

Overvåkingen skal belyse påvirkning fra pågående og tidligere utslipp fra virksomheten.

Overvåkingen skal også belyse virksomhetens bidrag til samlet tilstand i vannforekomsten.

Kommunen skal benytte nødvendig fagekspertise og samarbeide med eventuelle andre forurensere om å utarbeide et overvåkingsprogram for de resipientene som berøres av avløpsvann. Hvis det pågår annen overvåking i resipienten av andre aktører (eksempelvis vannområde), anbefales det at overvåkingene samordnes. Overvåkningsprogrammet skal årlig vurderes av fagkyndig, og ved behov oppdateres.

Overvåkingsprogrammet/-ene skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen Klassifisering av miljøtilstand i vann (02:2018). Overvåkingsprogrammet skal beskrive og begrunne hvilke biologiske og kjemiske kvalitetselementer/parametere som skal overvåkes, kvantifiseringsgrenser og intervall for prøvetaking. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke matrikser (vann, biota, sediment) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå og begrunnes i programmet. Det skal tas prøver både oppstrøms og nedstrøms anleggets utslippspunkt.

Overvåkingen skal gjennomføres av fagkyndig, uavhengig konsulent i henhold til overvåkingsprogrammet. Der det er hensiktsmessig kan selve prøvetakingen gjennomføres av kommunen selv i samråd med konsulenten. Dersom vurderingene viser at det er behov for tiltak av hensyn til resipient eller for å overholde kravene i denne tillatelsen, er kommunen også pliktig til så snart som praktisk mulig å utbedre forholdene.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens.

8.4 Rapportering av overvåkingsresultater

Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften jf. punkt 8.2, skal drøftes og konklusjoner om registreringen av resipienten som følsom, normal eller mindre følsom presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering jf. punkt 11.2.

Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften jf. punkt 8.3 skal sendes Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som del av årsrapportering jf. punkt 11.2. Resultatene skal vurderes etter det til enhver tid gjeldende klassifiseringssystem for vann, gitt i vannforskriften og veiledningsmaterieell til forskriften. Det skal fremkomme vurdering av hvorvidt utslippet bidrar til

---

⁷ Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver

forringelse av vannforekomstene som mottar utslippet og utslippets betydning for å nå miljømålet.

8.5 Registrering i Vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no.>

9 Energi

9.1 Energistyringssystem

Kommunen skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal inngå i internkontrollen.

9.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Kommunen skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig, begrenses av gitte konsesjoner eller medfører urimelige kostnader.

10 Substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes, herunder fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal kommunen dokumentere at den har gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt m.m, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Kommunen eller den ansvarlige for driften av avløpsrensaneanlegget plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter kommunen å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁸

---

⁸ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁹ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

11 Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

Kommunen skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årsrapport

I tillegg til egenkontrollrapport skal kommunen årlig rapportere på det til enhver tid gjeldende skjema for årsrapport som man finner på Statsforvalteren sine nettsider:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

Årsrapporten skal vedlegges egenkontrollrapporten, jf. punkt 11.1.

Kommunen skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for hhv. Avløpsnett og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan gjennomførte oppgraderinger siste kalenderår og planlagte endringer av avløpsnettet bidrar til å etterkomme kravene i tillatelsen og delmål i kommunens temaplan/hovedplan avløp med tilhørende handlingsplaner
- Hvordan avløpsnettet fungerer, inkl. virkningsgrad for nettet totalt, driftstid og mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking
- Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann, herunder forventet og registrert effekt av tiltakene, inkludert større separeringstiltak
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 8.2 og 8.3
- Status for risikovurderinger og oppfølging
- Status for gjennomføring av de krav som det er knyttet tidsfrister til i denne tillatelsen

Data som rapporteres i egenkontrollrapporteringen eller til Vannmiljø er det ikke nødvendig å repetere i vurderingen over, ut over hva kommunen selv finner hensiktsmessig og naturlig for å underbygge konklusjoner. Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet for kommunens hovedledningsnett, inntil denne rapporteringen eventuelt integreres i egenkontrollrapporteringsskjemaene.

---

⁹ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

12 Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Om avløpsanlegg planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal kommunen gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Aktiviteter som kan medføre fare for forurensning må avklares med Statsforvalteren. Søknad om eventuelle unntak fra denne tillatelsen må sendes Statsforvalteren i god tid.

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal ta utgangspunkt i den teknologi som ut ifra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultater, jf. forurensningsloven § 2.

13 Tilsyn

Kommunen plikter jf. forurensningsloven § 50 å la representanter for Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus føre tilsyn med anleggene.

Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen

Begrep	Forklaring
Tettbebyggelse	<p>Definert i forurensningsforskriften § 11-3 k) ut fra nærhet mellom husklynger bestående av minst 5 hus. Se fullstendig tekst i forskriften.</p> <p>I tillegg regnes tettbebyggelser som én tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles avløpsrenseanlegg eller utslippssted.</p> <p>Definisjonen gjelder alle typer hus, både bolighus, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg mv.</p>
Tettbebyggelses utslippsstørrelse	<p>Den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i pe (BOF₅) til tettbebyggelses avløpsnett som oppstår i maksuke. Beregnes ut fra kunnskap om utslippskilder iht. NS 9426. (Kilde: EUs avløpsdirektiv)</p>
Maksuke	<p>Med maksuke menes største årlige pe (BOF₅)- døgntilførsel beregnet som gjennomsnitt av sju påfølgende dager (Kilde: NS 9426 og EUs avløpsdirektiv).</p>
Kommunens beregnede (potensielle) utslipp av avløpsvann i maksuke	<p>Den beregnet, maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i pe (BOF₅) til det kommunale avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og minst 10 år fram i tid, da tillatelsen uansett bør omgjøres senest etter 10 år. (Kilde: EUs avløpsdirektiv)</p>
Avløpsslam	<p>Avløpsslam er det slammet som felles ut ved rensing i et konvensjonelt avløpsrenseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, omtales septikslam som en form for avløpsvann.</p>
Råslam	<p>Med råslam menes ubehandlet avløpsslam, dvs. slam som ikke har gjennomgått noen form for behandling. Fortykning og avvanning av råslam er metoder for forbehandling som finner sted på avløpsrenseanlegget for å redusere vanninnholdet i avløpsslammet før transport. Dette er aktiviteter som det er naturlig å se på som en del av driften av et avløpsrenseanlegg, og ikke som avfallsbehandling. (Kilde: Miljødirektoratet)</p>
Septikslam	<p>Septikslam er en samlebetegnelse for det som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l. og som kan ha et vanninnhold på 95-99 %. (Kilde Bjarne Paulsrud, Vann nr. 4/1982).</p>

	<p>Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, defineres septikslam som en form for avløpsvann.</p>
Overløp	<p>Arrangement for avledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også anvendes om den vannmengde som avledes/måles. (Kilde: Vannordboken).</p> <p>Der begrepet 'overløp' er brukt i denne tillatelsen, menes både driftsoverløp og nødoverløp.</p> <p>Overløpets funksjon er at når den tilførte vannmengden overstiger kapasiteten nedstrøms, blir en del av vannmengden før til en avlastningsledning (overløpsledning) som normalt fører overløpsvannet til nærmeste resipient. (Kilde NV-rapport 222_2016)</p>
Driftsoverløp (også kalt regnvannsoverløp)	<p>Overløp som er etablert for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørsmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet overskrides. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann)</p> <p>Mest relevant for fellesnett.</p>
Nødoverløp	<p>Overløp som skyldes uforutsette hendelser i alle deler av avløpssystemet og som brukes av sikkerhetsmessige grunner. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann)</p>
Fremmedvann	<p>Med fremmedvann menes det vannvolumet som tilføres avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann/sanitært avløpsvann og evt. industrielt avløpsvann tillatt gjennom påslipp. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann. Betegnes også som infiltrasjons- og innlekkingsvann ifølge boka om VA-teknikk av Ødegaard.</p>
Virkningsgraden til avløpsnett	<p>Det vi si hvor stor andel av vannmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår.</p>
Blandprøver	<p>Er en prøve satt sammen av flere mindre vannmengde-proporsjonale delprøver tatt gjennom prøvetakingsperioden. Prøvetakingsperioden er enten ett døgn eller en uke.</p>
Ukeblandprøver	<p>Er blandprøver tatt over minst fem døgn innenfor en periode på maks syv påfølgende døgn.</p>

Prøvetaking	Med prøvetaking menes uttak av en representativ prøve og all behandling av prøven til den er klar for analyse. Dette inkluderer transport og oppbevaring av prøven inntil prøven er overlevert til laboratoriet. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Akkreditering	Med akkreditering menes en offisiell anerkjennelse av en organisasjons kompetanse og evne til å utføre angitte oppgaver i samsvar med gitte krav. I Norge er det Norsk Akkreditering som gir akkreditering. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Substitusjon/ substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.